

CHÍNH TRỊ – KINH TẾ – XÃ HỘI

BẢN VỀ NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG 4 KHÓA XVIII CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN TRUNG QUỐC

PGS. NGUYỄN HUY QUÝ
TS. NGUYỄN XUÂN CƯỜNG

Hội nghị Trung ương khóa 4 khóa XVIII ĐCS Trung Quốc đã họp tại Bắc Kinh từ ngày 20/10/2014 và ra “Nghị quyết của Trung ương ĐCS Trung Quốc về một số vấn đề quan trọng thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật”⁽¹⁾. Trong phát biểu “Thuyết minh” Nghị quyết này, Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã nói rõ mục tiêu của Nghị quyết: “Đại hội XVIII của Đảng đã đề ra mục tiêu phấn đấu xây dựng toàn diện xã hội khá giả; Hội nghị Trung ương 3 khóa XVIII của Đảng đã phác thảo bản thiết kế tổng thể cải cách theo chiều sâu toàn diện, thực hiện mục tiêu phấn đấu đó, để bản thiết kế tổng thể đó trở thành hiện thực, cần có sự đảm bảo chắc chắn về quản lý bằng pháp luật”⁽²⁾.

Nghị quyết về “Thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật” của ĐCS Trung Quốc đưa ra lần này trong bối cảnh nào? Nội dung chủ yếu, thực chất của Nghị quyết là gì? Triển vọng

việc thực thi nghị quyết ra sao? Đó là những vấn đề giới nghiên cứu và bình luận đang quan tâm.

I. VỀ BỐI CẢNH

Nghị quyết Trung ương 4 khóa XVIII của ĐCS Trung Quốc về thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật là một nỗ lực đúng hướng nhằm tiến tới xây dựng nhà nước pháp trị XHCN trong bối cảnh cải cách thể chế chính trị trị trị trong mấy chục năm, lạc hậu so với cải cách kinh tế và thực tiễn xã hội.

Trong lịch sử phong kiến Trung Quốc đã từng diễn ra cuộc đấu tranh giữa “Pháp gia” và “Nho gia” (cũng là giữa “pháp trị” và “đức trị”). Nhưng bản chất của “pháp trị” thời phong kiến là cách cai trị bằng hình phạt do nhà vua đặt ra, khác hẳn về bản chất của “pháp trị” hiện đại được thiết lập trên căn bản dân chủ. Sau khi nước CHND Trung Hoa ra đời năm 1949, Trung Quốc đã có bản Hiến pháp năm 1954 và hệ thống luật pháp, tuy còn chưa hoàn thiện, song cũng

đã chứa đựng những nội dung dân chủ và nhân quyền tối thiểu. Song “cách mạng văn hóa” sau đó đã chà đạp và thủ tiêu hầu như tận gốc toàn bộ hệ thống pháp luật và các quyền tự do dân chủ của công dân. Từ năm 1978, ĐCS Trung Quốc đã có những nỗ lực khôi phục và mở rộng dân chủ, hướng tới thể chế chính trị nhà nước pháp quyền. Đại hội XV ĐCS Trung Quốc năm 1997 đã đưa ra mục tiêu “dân chủ pháp trị”, “nhà nước pháp trị”. Những nguyên tắc chính trị dân chủ đã được đưa vào Hiến pháp (sửa đổi) nước CHND Trung Hoa năm 1999. Đại hội XVI năm 2002, Đại hội XVII năm 2007 của ĐCS Trung Quốc đều có những bước tiến trong đường lối xây dựng nhà nước pháp trị. Nhưng cải cách thể chế chính trị, trong đó có cải cách tư pháp ở Trung Quốc nhiều năm qua còn có những hạn chế, như Nghị quyết lần này đã thừa nhận: “Xây dựng pháp trị còn tồn tại nhiều vấn đề không thích ứng, không phù hợp. Chủ yếu thể hiện ở tình trạng: Có những pháp luật pháp quy không phản ánh đầy đủ quy luật khách quan và ý nguyện của nhân dân, tính chiến đấu và tính khả thi không cao, trong hoạt động lập pháp hiện tượng thiên về bộ ngành, tranh giành quyền hành, thoái thác trách nhiệm tương đối nổi cộm; những hiện tượng đã có luật mà không chấp hành, chấp hành không nghiêm túc, phạm pháp không truy cứu tương đối nghiêm trọng, trong thể chế thi hành pháp luật vẫn tồn tại những hiện tượng chưa gắn chặt quyền hành với trách nhiệm, quá nhiều dấu mối thi hành luật pháp, chưa

linh hoạt trong thi hành pháp luật, tình trạng chấp pháp tư pháp không quy củ, không nghiêm túc, không minh bạch, không văn minh văn tương đối nổi cộm, phản ánh của quần chúng rất bức xúc về các vấn đề chấp pháp tư pháp không công bằng và về nạn tham nhũng; một bộ phận thành viên xã hội chưa có ý thức đầy đủ trong việc tôn trọng pháp luật, tin tưởng pháp luật, chấp hành pháp luật, dựa vào luật pháp bảo vệ quyền lợi của mình, vẫn còn tình trạng một số nhân viên công chức nhà nước, nhất là cán bộ lãnh đạo chưa có quan niệm đầy đủ giải quyết công việc theo pháp luật, năng lực yếu kém, đã biết luật vẫn vi phạm, lấy lời nói thay pháp luật, do thiên vị mà bề cong pháp luật. Những vấn đề đó đã vi phạm nguyên tắc pháp trị XHCN, làm tổn hại lợi ích của quần chúng nhân dân, gây trở ngại cho sự phát triển sự nghiệp của Đảng và Nhà nước, đó là những vấn đề cần phải ra sức giải quyết”⁽³⁾.

Những bất ổn chính trị nội bộ ở Trung Quốc bước vào thập niên thứ hai của thế kỷ XXI đã đến mức độ như lời cảnh báo của cựu Thủ tướng Ôn Gia Bảo: Nếu không có cải cách chính trị để có thể ổn định tình hình thì sẽ có nguy cơ tái diễn thảm kịch “cách mạng văn hóa”⁽⁴⁾. Từ sau ngày lên cầm quyền, Tập Cận Bình đã tập trung nỗ lực với kỳ vọng làm thay đổi căn bản tình hình đó, một mặt thúc đẩy “cải cách toàn diện theo chiều sâu”, đồng thời đấu tranh quyết liệt với các thế lực “vi phạm nguyên tắc sinh hoạt Đảng”, chống tham nhũng, đến tận những nhân vật đầy quyền lực trước đây

như Bạc Hy Lai, Từ Tài Hậu, Chu Vinh Khang. Nghị quyết Trung ương 4 DCS Trung Quốc được đưa ra với kỳ vọng giải quyết vấn đề từ gốc, nghĩa là thể chế hóa đường lối xây dựng nhà nước pháp trị để tạo điều kiện bảo đảm ổn định, phát triển lâu dài, có thể hoàn thành công cuộc “xây dựng toàn diện xã hội khá giả” như lộ trình đã định, tiến tới hoàn thiện sự nghiệp “đại phục hưng dân tộc”, thực hiện “giác mộng Trung Hoa”.

II. VỀ NỘI DUNG NGHỊ QUYẾT

“Nghị quyết của Trung ương DCS Trung Quốc về một số vấn đề quan trọng thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật” (thông qua lại Hội nghị Trung ương 4 ngày 23/10/2014) gồm 7 mục:

1. Mục thứ nhất, có tiêu đề “Kiên trì đi con đường pháp trị XHCN đặc sắc Trung Quốc”, xây dựng hệ thống pháp trị XHCN đặc sắc Trung Quốc. Mục này có tính chất tổng luận, nói về tầm quan trọng tư tưởng chỉ đạo, mục tiêu tổng thể, nguyên tắc cơ bản của việc thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật.

Mục tiêu tổng thể của việc thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật là “xây dựng hệ thống pháp trị XHCN đặc sắc Trung Quốc, xây dựng nhà nước pháp trị XHCN... Dưới sự lãnh đạo của Đảng, kiên trì chế độ XHCN đặc sắc Trung Quốc, quán triệt lý luận pháp trị XHCN đặc sắc Trung Quốc, hình thành hệ thống pháp luật, pháp quy hoàn chỉnh, một hệ thống thực thi pháp trị hiệu quả cao, một hệ thống giám sát pháp trị chặt chẽ, một hệ thống bảo đảm

pháp trị chắc chắn, hình thành một hệ thống pháp quy nội bộ Đảng hoàn thiện, thúc đẩy đồng bộ việc quản lý đất nước bằng pháp luật, cầm quyền theo pháp luật, hành pháp theo pháp luật, xây dựng đồng bộ nhà nước pháp trị, chính phủ pháp trị, xã hội pháp trị, thực hiện lập pháp khoa học, chấp pháp nghiêm túc, tư pháp công minh, toàn dân tuân thủ pháp luật, thúc đẩy hiện đại hóa hệ thống quản lý và năng lực quản lý nhà nước”. Thực hiện những mục tiêu đó phải tuân thủ các nguyên tắc: Sự lãnh đạo của ĐCS Trung Quốc; vị thế chủ thể của nhân dân; mọi người bình đẳng trước luật pháp; kết hợp pháp trị với đức trị trong quản lý đất nước bằng pháp luật; xuất phát từ thực tế Trung Quốc. Các mục thứ hai, thứ ba, thứ tư, thứ năm, đề cập đến các vấn đề “lập pháp khoa học”, “chấp pháp nghiêm túc”; “tư pháp công minh”; “toàn dân tuân thủ luật pháp”.

2. Mục thứ hai có tiêu đề “Hoàn thiện hệ thống pháp luật XHCN đặc sắc Trung Quốc lấy Hiến pháp làm trung tâm, tăng cường thực thi hiến pháp”. Nhiệm vụ cụ thể sẽ triển khai trong thời gian tới là kiện toàn chế độ thực thi và giám sát Hiến pháp; hoàn thiện thể chế lập pháp đi sâu thúc đẩy lập pháp khoa học, lập dân chủ; tăng cường lập pháp các lĩnh vực trọng điểm liên quan đến quyền lợi của công dân, liên quan đến kinh tế thị trường, liên quan tới cải thiện dân sinh, bảo vệ môi trường sinh thái; lập pháp phải kết hợp chặt chẽ với các chủ trương cải cách.

3. Mục thứ ba có tiêu đề “Đi sâu thúc đẩy hành chính dựa vào pháp luật, đẩy nhanh công tác xây dựng Chính phủ pháp trị”. Các mặt công tác sẽ được triển khai là dựa vào pháp luật để chuyển đổi toàn diện chức năng của Chính phủ; kiện toàn cơ chế quyết định chính sách theo pháp luật; đi sâu cải cách thể chế chấp pháp hành chính; thực hiện chấp pháp nghiêm túc, quy củ, công bằng, văn minh; tăng cường chế tài và giám sát đối với quyền lực hành chính; thúc đẩy toàn diện công khai hóa công tác của Chính quyền.

4. Mục thứ tư có tiêu đề “Bảo đảm tư pháp công minh, nâng cao độ tin cậy đối với tư pháp”. Công việc cụ thể cần triển khai gồm: Hoàn thiện chế độ bảo đảm quyền xét xử và quyền kiểm sát độc lập, công minh; ưu hóa sự phối trí các chính quyền tư pháp; nâng cao tính nghiêm túc của tư pháp; tăng cường bảo đảm tư pháp về nhân quyền; tăng cường giám sát đối với hoạt động tư pháp.

5. Mục thứ năm có tiêu đề “Tăng cường quan niệm của toàn dân về pháp trị, đẩy mạnh xây dựng xã hội pháp trị” cụ thể là thúc đẩy việc xây dựng ý thức pháp trị cho toàn xã hội; thúc đẩy quản lý bằng pháp luật ở nhiều cấp độ, nhiều lĩnh vực; phát triển một hệ thống dịch vụ pháp luật hoàn chỉnh; hoàn thiện cơ chế bảo vệ quyền hạn và giải quyết tranh chấp dựa vào pháp luật.

Thực hiện những mục tiêu nói trên cần có một bộ máy và đội ngũ làm công tác pháp trị đủ năng lực và quan trọng hàng đầu là sự lãnh đạo đúng đắn có hiệu quả của Đảng.

6. Mục thứ sáu có tiêu đề “Tăng cường xây dựng đội ngũ làm công tác pháp trị”. Nhằm xây dựng một đội ngũ làm công tác pháp trị có phẩm chất tốt về tư tưởng chính trị, tinh thông nghiệp vụ, trung thành với Đảng, với đất nước, với nhân dân, với pháp luật, bảo đảm về tổ chức và nhân tài cho công cuộc thúc đẩy quản lý đất nước bằng pháp luật. Nghị quyết chủ trương sẽ xây dựng một đội ngũ chuyên môn chất lượng cao về pháp trị; tăng cường xây dựng đội ngũ dịch vụ pháp luật; sáng tạo cơ chế bồi dưỡng nhân tài về pháp trị.

7. Mục thứ bảy có tiêu đề “Tăng cường và cải tiến sự lãnh đạo của Đảng đối với công cuộc thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật”. Nghị quyết khẳng định: “Sự lãnh đạo của Đảng là đảm bảo căn bản nhất cho công cuộc thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật, đẩy nhanh công cuộc xây dựng nhà nước pháp trị XHCN”. Để tăng cường và cải tiến sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác pháp trị cần quán triệt quan điểm cầm quyền bằng pháp luật; tăng cường xây dựng chế độ pháp quy trong Đảng; nâng cao tư duy pháp trị và năng lực làm việc theo pháp luật của cán bộ đảng viên; thúc đẩy pháp trị ở cấp cơ sở; đi sâu dựa vào pháp luật để quản lý quân đội một cách nghiêm túc; dựa vào pháp luật để bảo đảm thực tiễn “một nước hai chế độ” và thúc đẩy “sự nghiệp thống nhất Tổ quốc”; tăng cường công tác đối ngoại trên lĩnh vực pháp luật.

Bên cạnh việc xem xét và thông qua Nghị quyết của Trung ương ĐCS Trung

Quốc về một số vấn đề quan trọng thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước theo pháp luật”, Hội nghị TW 4 khóa XVIII còn đưa ra một số quyết định quan trọng về nhân sự. Hội nghị quyết định bầu Mã Kiến Đường, Vương Tác An, Mao Vạn Xuân làm ủy viên Trung ương⁽⁶⁾.

Hội nghị đã thẩm tra và thông qua Báo cáo thẩm tra của Ủy ban Kiểm tra - kỷ luật Trung ương ĐCS Trung Quốc về vấn đề vi phạm kỷ luật nghiêm trọng của Lý Đông Sinh, Tưởng Khiết Mẫn, Vương Vĩnh Xuân, Lý Xuân Thành, Vương Khánh Lương. Hội nghị cũng thẩm tra và thông qua Báo cáo của Quân ủy Trung ương về vấn đề vi phạm kỷ luật nghiêm trọng của Dương Kim Sơn, xác nhận việc khai trừ đảng tịch đối với Lý Đông Sinh, Tưởng Khiết Mẫn, Dương Kim Sơn, Vương Vĩnh Xuân, Lý Xuân Thành, Vạn Khánh Lương theo quyết định của Bộ Chính trị Trung ương⁽⁶⁾.

III. NHẬN XÉT

1. “Nghị quyết của Trung ương ĐCS Trung Quốc về một số vấn đề quan trọng thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật” là một bước tiến quan trọng về lý luận và đường lối xây dựng nền chính trị pháp quyền XHCN ở Trung Quốc.

Đây là sự tiếp tục có tính chất tổng kết những thành quả về lĩnh vực này kể từ sau ngày Trung Quốc chuyển sang cải cách theo hướng hiện đại hóa, vừa là bước tiến mới tương đối toàn diện nhằm đáp ứng yêu cầu của công cuộc hiện đại hóa trong giai đoạn mới. Ngay sau khi

chuyển sang cải cách, Đặng Tiểu Bình đã chủ trương lập lại kỷ cương phép nước vừa bị “cách mạng văn hóa” phá hoại, bằng cách soạn thảo và thông qua các bộ luật dân sự, hình sự, tố tụng, đấu tư vốn ngoại v.v...; khôi phục các cơ quan Tòa án, Viện kiểm sát, mục tiêu là đạt tới “có luật để làm căn cứ, đã có luật thì phải dựa vào luật, chấp hành luật phải nghiêm minh, vi phạm luật phải truy cứu”. Bước đột phá đầu tiên về lý luận chính trị pháp quyền, nhà nước pháp quyền đã được thể hiện trong Nghị quyết Đại hội XV ĐCS Trung Quốc năm 1997, khi khẳng định phải “quản lý đất nước bằng pháp luật” và “xây dựng nhà nước pháp trị”⁽⁷⁾. Quan điểm lý luận và chủ trương đường lối đó được tiếp tục thể hiện và có sự bổ sung phát triển qua các Đại hội XVI, Đại hội XVII, và nhất là trong Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc năm 2012. Nhưng đây là lần đầu tiên vấn đề xây dựng chính trị pháp quyền, nhà nước pháp trị được nêu thành chủ đề của Hội nghị Trung ương và bản Nghị quyết về vấn đề này đã đề cập một cách toàn diện, với những nội dung mới, được trình bày một cách bài bản, rõ ràng, vừa có tầm lý luận cao, vừa sát hợp với thực tiễn xã hội Trung Quốc hiện tại và yêu cầu của xu thế phát triển trong thời gian tới.

2. “Nghị quyết của Trung ương ĐCS Trung Quốc về mấy vấn đề quan trọng thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật” không chỉ là bước tiến quan trọng về lý luận, đường lối, mà còn có ý nghĩa thực tiễn tác động quan trọng tới sự ổn định và phát triển tình hình

kinh tế, chính trị, xã hội Trung Quốc trong những năm tới.

Về chính trị, xây dựng nhà nước pháp trị sẽ tạo điều kiện chế tài và giám sát quyền lực hiệu quả hơn. Những nguyên tắc của nhà nước pháp trị sẽ tạo điều kiện cải thiện quan hệ giữa Đảng lãnh đạo với quần chúng nhân dân. Nghị quyết Trung ương 4 nhấn mạnh Đảng “cầm quyền dựa vào pháp luật”, và do vậy phải “tăng cường xây dựng chế độ pháp quy trong Đảng”, cán bộ đảng viên tôn trọng kỷ luật Đảng, cũng là tôn trọng pháp luật nhà nước, là điều kiện quan trọng hàng đầu để xây dựng nhà nước pháp trị XHCN.

Tuy nhiên, trên thực tế, đây vẫn là thách thức lớn. Có người cho rằng “Hội nghị Trung ương 4 khóa 18 không có gì mới, Đảng trị vẫn lớn hơn pháp trị, nhân trị vẫn lớn hơn pháp trị..”⁽⁸⁾.

Về kinh tế, xây dựng nhà nước pháp trị, chính phủ pháp trị sẽ mở đường thuận lợi cho việc giải quyết mối quan hệ giữa nhà nước với thị trường là khâu then chốt thúc đẩy kinh tế thị trường ở Trung Quốc hiện nay. Căn cứ vào đường lối xây dựng nhà nước pháp trị, sắp tới Trung Quốc sẽ đổi mới các bộ luật về đầu tư, về chứng khoán, về doanh nghiệp, về môi trường..tạo điều kiện cho thị trường phát huy vai trò quyết định trong phân bổ nguồn lực để thúc đẩy phát triển kinh tế.

Về phương diện xã hội, thúc đẩy toàn diện xây dựng nhà nước pháp trị sẽ tạo điều kiện để giảm bớt mâu thuẫn xã hội hiện nay đang bức xúc ở Trung Quốc.

Thực hiện đầy đủ nguyên tắc “mọi người bình đẳng trước pháp luật” sẽ giảm bớt những vấn đề mâu thuẫn, bất công trong các mối quan hệ xã hội giữa các tầng lớp, các dân tộc tôn giáo, giữa các khu vực ,v.v... Đặc biệt là xây dựng nhà nước pháp trị hoàn thiện là biện pháp hữu hiệu nhất để ngăn chặn từ gốc tình trạng tham nhũng nghiêm trọng, tràn lan hiện nay ở Trung Quốc.

DCS Trung Quốc lần đầu tiên đưa ra mục tiêu “thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước theo pháp luật; hệ thống pháp trị XHCN đặc sắc Trung Quốc; lý luận pháp trị XHCN đặc sắc Trung Quốc; con đường pháp trị XHCN đặc sắc Trung Quốc. Giáo sư Hồ An Cương (Đại học Thanh Hoa, Trung Quốc) cho rằng, những điểm trên có thể coi là sáng tạo lớn nhất của Nghị quyết lần này⁽⁹⁾.

Ông Ưng Ngọc Khải (Học viện Hành chính Trung Quốc) cho rằng, năm 1997 Trung Quốc nêu ra phương châm “quản lý đất nước theo pháp luật” có thể coi là phiên bản 1.0 thì Hội nghị Trung ương 4 khóa 18 lần này đưa ra “phiên bản 2.0”⁽¹⁰⁾.

Nhấn mạnh quyền uy và thực thi Hiến pháp, quản lý xã hội của nhà nước; hiệu quả của pháp luật; kiên quyết chống tham nhũng; xây dựng xã hội pháp trị; lấy ngày 4/12 hàng năm là ngày Hiến pháp; thực hiện việc tuyên thệ khi nhậm chức; chế độ trách nhiệm đối với quyết sách..

Ông Dương Vĩ Đông (Học viện Hành chính Trung Quốc) cho rằng, Ngày Hiến pháp và việc tuyên thệ khi nhậm chức là

sự tôn trọng đối với Hiến pháp. Trước hết, Hiến pháp là bộ luật cơ bản, không phải là xa vời, mà có quan hệ với mỗi người, với mỗi cán bộ; khi nhậm chức phải trung thành với Hiến pháp, tuyên bố công khai với người dân về việc tôn trọng và tuân thủ Hiến pháp, hành vi vi phạm phải bị truy cứu⁽¹¹⁾.

Nhấn mạnh *tư pháp* công bằng chính trực: Hoàn thiện chế độ thẩm phán và kiểm sát độc lập, công chính theo pháp luật; phân quyền và phối hợp tốt hơn giữa cơ quan công an, kiểm sát, tòa án và các cơ quan tư pháp khác, thiết lập tòa án nhân dân tối cao di động, xét xử các vụ án liên vùng..

Hội nghị TW 3 khóa XVIII đã coi mục tiêu chung cải cách là “hiện đại hóa cơ chế quản trị và năng lực quản lý quốc gia”. Công việc trên gắn với cải cách tư pháp, loại bỏ việc hành chính hóa, trọng tâm là tạo điều kiện để cơ quan tư pháp làm việc độc lập. Ông Hồ Kiến Diệu (Học viện hành chính Trung Quốc) cho rằng xây dựng chế độ truy cứu trách nhiệm là điểm sáng nhất trong cải cách tư pháp lần này⁽¹²⁾.

Chủ đề “quản lý đất nước theo pháp luật” đã bám sát các bước cải cách trong lĩnh vực chính trị mà Hội nghị TW 3 khóa XVIII đề ra. Quản lý đất nước theo pháp luật là một bước quan trọng trong việc đi sâu cải cách toàn diện. Hội nghị TW4 lần này nêu ra hơn 180 giải pháp thực hiện⁽¹³⁾

3. Tuy nhiên, cũng cần thấy rằng “thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước

bằng pháp luật”, xây dựng “nhà nước pháp trị”, “chính phủ pháp trị”, “xã hội pháp trị” ở Trung Quốc sẽ là một quá trình khó khăn, lâu dài, phức tạp, đầy thử thách. Thực hiện những mục tiêu đã đề ra phải thực sự đổi mới tư duy, nâng cao dân trí, xây dựng con người mới và sáng tạo chính sách mới. Trải qua mấy nghìn năm dưới chế độ phong kiến và mấy chục năm với chế độ quản lý “nhân trị”, việc hình thành tư duy “pháp trị” trong toàn xã hội Trung Quốc khó diễn ra trong thời gian ngắn. Dân chủ phải gắn liền với dân trí. Đối với tầng lớp lãnh đạo thì dân chủ gắn liền với phẩm chất chính trị. Người lãnh đạo hiểu rõ pháp quyền, luôn nói về dân chủ, nhưng khi không có phẩm chất chính trị thì họ sẽ làm ngược lại những gì đã hiểu, đã nói. Tình trạng thoái hóa trong cán bộ đảng viên thuộc đủ các cấp ở Trung Quốc trong mấy chục năm qua đã cảnh báo nguy cơ những nghị quyết, những đường lối chính sách đúng đắn trên thực tế đã không trở thành hiện thực của cuộc sống. Một khó khăn thử thách nữa trên quá trình xây dựng nhà nước pháp trị ở Trung Quốc là tiếp tục sáng tạo trên các lĩnh vực lý luận và đường lối chính sách. Trên thế giới chưa có tiền lệ xây dựng thành công hoàn toàn chủ nghĩa xã hội. “Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc” cũng đang trong quá trình hình thành. “Pháp trị XHCN” đã tiếp thu những di sản của văn minh nhân loại về tư tưởng dân chủ. Những phát triển một cách sáng tạo để hình thành “nhà nước pháp

trị “HCN” như thế nào thì còn là vấn đề, nhất là trong điều kiện một đảng lãnh đạo như ở Trung Quốc hiện nay, làm thế nào để giải quyết thỏa đáng mối quan hệ giữa sự lãnh đạo của Đảng với hoạt động của các cơ quan lập pháp, hành pháp, tư pháp, bảo đảm sự tôn nghiêm của pháp luật, bảo đảm hoạt động độc lập của ngành tư pháp đòi hỏi sự sáng tạo mới về cơ chế, chính sách.

4. Phần cuối của “Nghị quyết của Trung ương ĐCS Trung Quốc về mấy vấn đề quan trọng thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật” để cập vấn đề “quan hệ đối ngoại trong công tác pháp luật”. Theo đó, Trung Quốc chủ trương “tích cực tham dự việc chế định các quy tắc quốc tế, thúc đẩy việc xử lý các sự vụ kinh tế, xã hội theo pháp luật”.

Suy rộng ra, điều đó có nghĩa là trong khi tôn trọng pháp luật về nội trị, thì Trung Quốc cũng phải tôn trọng các công pháp quốc tế mà Trung Quốc đã tham gia ký kết trong việc giải quyết các vấn đề đối ngoại. Cộng đồng quốc tế, nhất là các quốc gia có vấn đề liên quan đến Trung Quốc trong quan hệ về kinh tế thương mại, chính trị an ninh, tranh chấp chủ quyền v.v... đang chờ đợi sự nghiêm túc của phía Trung Quốc trong lĩnh vực này.

Có thể nói nhiều vấn đề Trung Quốc đang phải giải quyết trong cải cách chính trị, xây dựng nhà nước pháp trị XHCN, nhất là các giải pháp cải cách thể chế lập pháp, hành pháp, tư pháp.. cũng là những vấn đề đang được đặt ra đối với

Việt Nam trong công cuộc đổi mới hiện nay. Do vậy, Nghị quyết của Trung ương ĐCS Trung Quốc về “một số vấn đề quan trọng thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật” thông qua tại Hội nghị Trung ương 4 vừa qua rất có ý nghĩa tham khảo đối với chúng ta.

CHÚ THÍCH:

- (1) Nghị quyết Hội nghị tw 4 khóa 18 ĐCS Trung Quốc (http://news.xinhuanet.com/politics/2014-10/29/c_1113033772.htm)
- (2) Phát biểu của TBT Tập Cận Bình (http://news.xinhuanet.com/politics/2014-10/28/c_1113015372_3.htm)
- (3) Nghị quyết Trung ương 4 khóa 18 ĐCS Trung Quốc
- (4) http://www.china.com.cn/policy/txt/2012-03/14/content_24894170.htm
- (5) <http://cpc.people.com.cn/n/2014/10/23/c64094-25896724.html>
- (6) <http://cpc.people.com.cn/n/2014/10/23/c64094-25896724.html>
- (7) Báo cáo Đại hội XV ĐCS Trung Quốc
- (8) <http://www.peacehall.com/news/gb/china/2014/10/201410310932.shtml#VHQnwmci1go>
- (9) <http://theory.mmt.com.cn/2014/10/28/335761.shtml>
- (10) <http://theory.people.com.cn/n/2014/10/23/c40531-25897099.html>
- (11) <http://www.chinanews.com/gn/2014/10-30/6730864.shtml>
- (12) <http://theory.people.com.cn/n/2014/10/24/c40531-25901720.html>
- (13) <http://cn.rcters.com/article/currenciesNews/idCNLASOSN26Y20141028>